

Hospital @ Home (ziekenhuiszorg thuis)

Stel dat u plotseling op de Spoedeisende Hulp van een ziekenhuis terecht komt en vervolgens opgenomen moet worden, zou u deze ziekenhuiszorg dan - indien mogelijk - graag thuis willen krijgen? Dat was de centrale vraag in de vragenlijst over Hospital @ Home (ziekenhuiszorg thuis) die Zorgbelang Groningen voorlegde aan de leden van het eigen e-Panel. Ook de e-Panels van de Zorgbelangorganisaties in Zeeland, Utrecht en Noord-Holland zijn benaderd. En via een link op verschillende websites zijn andere belangstellenden uitgenodigd de vragenlijst in te vullen.

Bij Hospital @ Home is het de bedoeling dat kwetsbare ouderen die acuut (bijvoorbeeld met een blaasontsteking) in het ziekenhuis terechtkomen, na een bezoek aan de Spoedeisende Hulp niet verder in het ziekenhuis worden behandeld maar - als thuis een veilig alternatief is - ziekenhuiszorg aan huis krijgen. Welke voordelen heeft dit? En in welke situaties zou u dit juist wel of niet willen?

Het idee van Hospital @ Home is ontwikkeld vanuit het UMCG. Om te horen wat mensen van dit idee vinden, is aan Zorgbelang Groningen gevraagd dit in het e-Panel te toetsen.

Respondenten

In het najaar van 2016 hebben 221 mensen de vragenlijst ingevuld. Hun leeftijd ligt tussen de 22 en 97 jaar, met een gemiddelde van 64 jaar. Van hen heeft ongeveer de helft de afgelopen jaren te maken gehad met een spoedopname van zichzelf of een naaste.

Keuze wel of niet ziekenhuiszorg thuis

De centrale vraag in de raadpleging is of men, als men nú met spoed in een ziekenhuis zou moeten worden opgenomen, wel of niet zou kiezen voor ziekenhuiszorg thuis en wat daarbij de beweegredenen zijn.

Iets minder dan een kwart van de respondenten zou kiezen voor ziekenhuiszorg thuis en ongeveer 1 op de 5 zou dat niet doen. Voor ruim de helft van de deelnemers is die keuze niet op voorhand duidelijk.

Stel dat u nu met spoed (acuut) opgenomen zou moeten worden in een ziekenhuis, zou u dan (als dat mogelijk is) kiezen voor ziekenhuiszorg thuis? (n=221)

ja	51	23 %
nee	41	19 %
dat hangt ervan af	122	55 %
weet ik niet	7	3 %
Totaal	221	

Aan de ja-kiezers is gevraagd waarom ze op dit moment wél zouden kiezen voor ziekenhuiszorg thuis. De vertrouwde omgeving van het eigen huis scoort duidelijk het hoogst. Ook het niet heen en weer hoeven reizen naar het ziekenhuis door de naasten is een belangrijk argument.

Waarom zou u wél kiezen voor ziekenhuiszorg thuis? (meer dan één antwoord mogelijk; n=51)

ik ben liever in de vertrouwde omgeving van mijn eigen huis	44
ik voel me niet prettig in een ziekenhuis	11
dan hoeven mijn naasten niet naar het ziekenhuis heen en weer te reizen	21
ik vind het fijn om mijn naasten steeds om mij heen te hebben	13
ik ben bang in het ziekenhuis een infectie op te lopen	8
anders, namelijk	15
weet ik niet	0

Bij het antwoord 'anders' worden genoemd: "*mijn leven wordt minder gemedicaliseerd*", "*ik denk dat ik thuis sneller beter word*", "*ik heb het gevoel dat ik meer zeggenschap houd over mezelf en hoef niet mee in het regime cq ritme en eetgewoontes van het ziekenhuis*".

Diegenen die níet zouden kiezen voor ziekenhuiszorg thuis is ook gevraagd naar hun argumenten. Hier springt er niet één uit, maar meest genoemd worden: de veiligheid in het ziekenhuis, de belasting voor de naasten en het idee dat de zorg in het ziekenhuis beter is.

Waarom zou u níet kiezen voor ziekenhuiszorg thuis? (meer dan één antwoord mogelijk; n=41)

dat is te belastend voor mijn naasten	22
ik denk dat de zorg in het ziekenhuis beter is	22
dat geeft veel gedoe en allerlei mensen in huis	13
ik denk dat dit mij extra geld kost (en dat heb ik niet)	6
In het ziekenhuis is het rustig	3
in het ziekenhuis voelt het veiliger	24
anders, namelijk	14
weet ik niet	0

Enkele antwoorden bij 'anders' zijn: *"ik woon alleen en heb partner noch kinderen", "in het ziekenhuis is - indien nodig - direct hulp aanwezig", "ik ben er niet op ingericht; ik heb geen goed bed, geen goede inrichting", "omdat mijn kinderen te ver weg wonen en mijn kennissen oud en zelf hulpbehoevend zijn, wat betekent dat ik naast de ziekenhuiszorg ook waarschijnlijk veel andere hulp nodig heb en dat dat zeer onrustig wordt".*

Veel respondenten maken geen keuze tussen wel of niet ziekenhuiszorg thuis en geven aan dat het *ervan afhangt* en dat heeft vooral te maken met hoe erg ziek iemand is. Ook speelt mee hoe belastend de ziekenhuiszorg thuis voor de naaste zal zijn. Financiële gevolgen worden ook redelijk vaak als antwoord aangekruist.

Waar hangt het van af of u wel of niet zou kiezen voor ziekenhuiszorg thuis? (meer dan één antwoord mogelijk; n=122)

hoe belastend het is voor mijn naasten	68
hoe erg ziek ik ben	102
hoeveel verschillende mensen er dan aan huis komen	35
wat de financiële gevolgen zijn	54
of mijn medisch specialist ermee akkoord is	26
anders, namelijk	26
weet ik niet	0

Bij 'anders' wordt o.a. aangegeven: *"geschiktheid van de woning en te verwachte duur", "hoe privacy gegarandeerd wordt", "of eerste lijn voldoende competent is", "of er voldoende mantelzorg georganiseerd kan worden", "in hoeverre ik dan in staat ben de regie over de-zorg-aan-mij te voeren", "stel dat ik toch naar de ic moet, is er dan plaats in het ziekenhuis van mijn voorkeur?", "wat voor aandoening ik heb", "of de zorg goed georganiseerd is, of er vaste verpleegkundigen komen en niet iedere keer een andere uitzendkracht. Of het personeel voldoende opgeleid is".*

Verwachte reacties van anderen

Hoe schatten de deelnemers de reactie van de eigen naasten en van hun huisarts in wanneer na een spoedopname ziekenhuiszorg thuis mogelijk zou zijn?

Wat betreft de reactie van de naasten, is het aantal respondenten dat aangeeft dat 'het ervan afhangt' bijna even groot als de groep die verwacht dat hun naasten achter die keuze zullen staan.

Voor de meeste respondenten is het lastig om in te schatten hoe hun huisarts zou reageren; ruim de helft zegt het niet te weten. Respondenten die inschatten dat hun huisarts niet achter de keuze voor ziekenhuiszorg thuis staat, geven daarvoor als reden dat men alleen woont, het te belastend zal zijn voor patiënt en/of naaste, of men schat in dat de huisarts toch niet aan huis komt. De redenen die genoemd worden bij 'dat hang ervan af' zijn: de ernst of aard van de aandoening en de mogelijkheden (=tijd) van de huisarts om langs te komen.

Keuze door naaste

Aan de respondenten is ook gevraagd wat men ervan zou vinden als hun naaste, bij een acute ziekenhuisopname, zou kiezen voor ziekenhuiszorg thuis. Ook dan geldt voor het grootste deel van de respondenten dat zij dat niet op voorhand een goed of slecht idee vindt. Voor hen hangt het af van de ernst van de aandoening, hoeveel zorg er nodig is en of dat met hun werk te regelen is. Andere aspecten zijn eventuele extra kosten en de beperkingen die de beoogd mantelzorg zelf al heeft. Verder zijn ook hier meer deelnemers die vóór ziekenhuiszorg thuis voor hun naaste zouden zijn dan ertegen.

Voordelen

Op de vraag 'voor welke mensen zijn, volgens u, de voordelen het grootst als zij ziekenhuiszorg thuis zouden kunnen krijgen?' konden maximaal 2 antwoorden worden gegeven. Het hoogst scoort het antwoord 'kinderen' met 124 stemmen. Daarna volgt de groep 'kwetsbare ouderen' met 95 stemmen, 'mensen met (beginnende) dementie' met 92 stemmen en de groep 'mensen boven de 65 jaar' krijgt 50 stemmen. Van de respondenten kiezen er 52 (ook) voor het antwoord 'anders', met als toelichting: *"iedereen, indien verantwoord", "niemand", "mensen die toch al (veel) zorg thuis ontvangen", "mensen met een partner thuis", "hangt er wel vanaf welke zorg ze nodig hebben en welke zorg er kan worden geboden", "mensen die er slecht tegen kunnen als zij uit hun dagelijks leven worden weggerukt zoals mijn broer (hij heeft het Downsyndroom)".*

Samenvattend

In de antwoorden komen veel afwegingen naar voren om wel of niet gebruik te maken van de mogelijkheid van ziekenhuiszorg thuis. In enkele aanvullende telefonische interviews zijn die verder uitgediept.

Er zijn mensen voor wie dit alternatief sowieso aantrekkelijk is en mensen die er waarschijnlijk nooit voor zouden kiezen. Zo geeft de één als antwoord op de vraag voor wie de voordelen van ziekenhuis zorg thuis het grootst zijn "iedereen" en een ander schrijft "niemand". Maar voor de meerderheid hangt de keuze af van verschillende factoren, die op dat moment spelen.

Bij een positief idee tegenover Hospital @ Home spelen vaak de volgende factoren:

- in eigen vertrouwde omgeving thuis verblijven;
- geen heen en weer reizen naar ziekenhuis (voor naasten);
- behoud zeggenschap/eigen regie in thuissituatie.

Bij een negatief idee tegenover Hospital @ Home gaat het vaak om:

- kan niet als je alleen woont/te belastend voor naaste/ geen hulp aan burens willen vragen;
- ziekenhuis voelt veiliger/zorg in ziekenhuis is beter;
- geeft gedoe en onrust in huis.

Als beïnvloedende factoren voor de keuze wel/niet Hospital @ Home worden vaak genoemd:

- ernst van de aandoening;
- hoe belastend het is voor de naaste(n);
- wat financiële gevolgen zijn;
- hoeveel zorg er nodig is.

Conclusie

Bij het aanbieden van de mogelijkheid van Hospital @ Home is het van belang aan te sluiten bij de wensen van de patiënt en zijn of haar naasten en om uitgebreid met hen te bespreken wat er - bij hun keuze voor ziekenhuiszorg thuis - in de thuissituatie mogelijk en nodig is: "...iemand moet niet overvallen worden door de vraag!". Het zou handig zijn om de optie van ziekenhuiszorg thuis al op voorhand met kwetsbare ouderen te bespreken, nog voordat zich een acute situatie voordoet.

De resultaten van deze raadpleging zijn besproken met de initiatiefnemers in het UMCG. Zij vinden dat de antwoorden van het panel waardevolle informatie hebben opgeleverd voor de uitvoering van Hospital @ Home. Zo is de informatiefolder voor kwetsbare ouderen aangepast; met meer nadruk op onderwerpen die uit het panel naar voren kwamen, zoals de financiële gevolgen. In de onderzoeksopzet wordt de invloed op en van naasten meegenomen, omdat dit als belangrijke factor is aangemerkt door de respondenten. Tot slot is informatiemateriaal opgesteld om al op voorhand de mogelijkheid van ziekenhuiszorg thuis te kunnen bespreken.

Tot slot

Wilt u ook meepraten over zorg en welzijn? Meld u dan aan voor het e-Panel via de website van Zorgbelang Groningen: www.zorgbelang-groningen.nl/e_panel_zorgbelang U ontvangt dan een aantal keer per jaar een digitale vragenlijst over een onderwerp op het gebied van zorg en welzijn. U kunt per vragenlijst zelf kiezen of u wilt meewerken.

Voor meer informatie over de actuele ontwikkelingen rond Hospital @ Home (ziekenhuiszorg thuis) kijk op de website van het UMCG: www.hospitalathome.nl